

HOORT HET COMMUNISME KOMT!

Na de mijnstaking in de zomer van 1932... stichten de uitgestoten engelen van de socialistische partij in Geraardsbergen een communistische afdeling

Dirck SURDIACOURT

Ten gevolge van de economische crisis willen de mijndirecteuren einde mei 1932 opnieuw een loonsvermindering doorvoeren. De mijnwerkers accepteren dit niet. "Geen woorden, daden moeten we hebben!"; schrijft het communistisch dagblad De Roode Vaan naar aanleiding van een partijvergadering van de "de verburgerde roodjes" (de socialisten) van Geraardsbergen.¹

Als op 29 juni de lonen toch dalen roepen de mijnwerkers van de centrale van de Borinage tijdens een woelige vakbondsvergadering op 6 juli, een algemene staking uit. Niet alleen de mijnwerkers van de Borinage staken. Binnen de kortste tijd doen (bijna) alle arbeiders in de regio mee. In amper twee weken tijd breidt de staking zich uit over de kolenbekkens van Le Centre en het Luikse.

In tegenstelling tot de *Communistische Revolutionaire Mijnwerkersbond* (CRM) blijven de socialistische syndicale voormannen treuzelen, zelfs de achterban tegenwerken om zich toch maar niet achter de duizenden stakers te moeten scharen. Als de mijnwerkers dit vaststellen en beseffen dat ze in hun actie bijna uitsluitend worden gesteund door de Kommunistische Partij België (KPB), leidt dit tot ongeziene woede-uitbarstingen bij de stakers. De KPB met hun voorman Julien Lahaut, secretaris van de *Centrale des Mineurs Révolutionnaires*, staat met de stakers mee op de barricaden. Op 4 juli 1932 betogen naar schatting 30.000 mijnwerkers in Brussel en nog eens 70.000 in Bergen. Gelijktijdig met Brussel, wordt er in Geraardsbergen op initiatief van de syndicale afdeling van de socialisten een werklozenbetoging georganiseerd. Volgens *De Roode Vaan* stappen meer dan 2.000 betogers mee op. Onder hen ook de Geraardsbergse 'Vrienden der Sovjet-Unie' met op hun spandoek de slagzin: "Op tegen werkloosheid, honger en ellende! Leve Sovjet-Rusland!". De lokale socialistische leiders willen 'de vrienden' niet in de optocht en roepen hun achter-

ban op om hen te 'overrompelen', met als gevolg dat het spandoek aan flarden wordt gescheurd en de 'vrienden' met veel overgave worden afgetroefd.

Op 6 juli beveelt de socialistische Syndicale Commissie haar leden het werk te hervatten. De *Borrains* weigeren. De mijnwerkers van Charleroi zouden zich akkoord hebben verklaard om het werk te hervatten. Zo ook de katholieke arbeiders. De realiteit is anders. Er is verzet tegen het ordewoord tot werkhervatting. Onder druk van de secties stemmen de Centrales van het Centrum en de Borinage voor het voortzetten van de staking. Op 7 en 8 juli verspreidt de staking zich als een lopend vuur tot de bekkens van Le Centre en Charleroi. Mijnwerkers, steengroefwerkers, métallo's en glasblazers vormen het gros van de stakers. De arbeiders controleren nu een groot deel van Henegouwen waarbij ze de ontwikkeling van de actie in handen nemen. In verschillende gemeenten maken zij zich meester van de openbare orde, regelen het verkeer en delen zelfs 'vrijgeleiden' uit voor dringend of 'onmisbaar' vervoer. Het officiële gezag moet plaats maken voor het gezag van

de stakers. De burgerij is bevreesd voor wat zich in de straten afspeelt. Tegenover die dreigende opstand, kondigt de regering Renkin-Copée (katholiek-liberaal) een staat van beleg af met zware repressie. Vanuit de andere provincies worden grote groepen rijkswachters naar de Waalse provincie gestuurd. Betogingen worden hardhandig aangepakt, militanten worden willekeurig aangehouden, de communistische partij - zeer actief in de staking - wordt onwettig verklaard. Naar verluidt worden in Luik een tachtigtal communisten aangehouden. Ook de vrouwen mengen zich in de staking en deinzen er niet voor terug bij de betogingen de kop van de optocht te nemen.

Henegouwen wordt afgesloten

De nervositeit neemt toe in de grenssteden Geraardsbergen, Oudenaarde en Ronse waar veel mijnwerkers en steenkappers wonen die in Wallonië hun brood verdienen. De overheid neemt daarom voorzorgsmaatregelen om het crisisgebied vanuit Vlaanderen af te sluiten. De toegangswegen over Zenne en Dender worden

1. *De Roode Vaan*, 18 juni 1932, p. 4.

bewaakt en in Geraardsbergen, Ninove en Zottegem heerst er groeiende onrust.²

De socialistische mijnwerkerscentrale blijft nog steeds afzijdig en kant zich zelfs tegen de staking. Hun leiders doen er alles aan om verdere acties tegen te houden. Tevergeefs. Als de BWP en de socialistische mijnwerkerscentrale de eisen van de mijnwerkers naast zich neerleggen, ontstaat er een radicalisering. De stakende achterban wijst alle voorstellen af om terug aan het werk te gaan. Ze zijn woedend en bestormen onder meer het volkshuis van Charleroi. Hier en daar chargeert het leger tegen de meute. De communisten spelen hier op in. Anders dan de BWP begrijpt de KPB welke opportuniteiten er zich op syndicaal vlak aandienen. In verschillende steden organiseren zij massabetogingen. Op de spandoeken die ze meedragen roept men de soldaten op om niet op de stakers te schieten. Ook de kranten herhalen veelvuldig deze oproep.

Onder druk van de basis, en vooral om een mogelijke stakingsuitbreiding naar andere delen van het land te voorkomen³, ziet de BWP zich uiteindelijk verplicht om de acties officieel te steunen. Op 12 juli bloklettert *Le Peuple* op zijn voorpagina: "*Le Partie Ouvrier Belge et la Commission Syndicale sont avec les grevistes!*"⁴ Terwijl *De Roode Vaan* enkele dagen later in zijn nummer van 16 juli nog het tegengestelde schrijft: "*De socialistische chefs met de regering tegen de stakers*"⁵. De socialistische krant *Le Peuple* bezondigt zich regelmatig aan halve waarheden. Van zodra er sprake is dat de staking mogelijk afgelopen is, meldt de krant

dit met uitgebreide artikels, dat de staking in tegendeel in hevigheid toeneemt vergeet zij doelbewust op te nemen.

De KPB verwerft politiek bestaansrecht via de barricaden

De communistische voormannen gaan door! Ze nemen het woord bij straatmeetings, roepen op tot solidariteit en organiseren collectes om de stakende mijnwerkers en arbeiders te helpen. Ze roepen op tot eenheid aan de basis. Stakingscomités worden her en der uit de grond gestampt om de strijd te versterken. De mijnstaking is een historisch moment voor de KPB, een keerpunt in de arbeidersbeweging. Via de barricaden verwerft ze haar politiek bestaansrecht.⁶

De grote mijnstaking loopt eind juli op haar einde. Voor het katholieke dagblad *De Volksstem* is deze staking geen gewoon arbeidsconflict maar een "*poging tot geweldadige revolutie*" waarbij de socialistische partij zichzelf heeft uitgeschakeld en bovendien iedere controle op haar achterban heeft verloren. De stakers hebben het zelfs gemunt op socialistische volkshuizen. Het ongenoegen bij de mijnwerkers zit dus veel dieper dan de vooropgestelde loonsverlaging.

Vanwaar die woede? Volgens een journalist van *Le Pays Wallon* hebben de stakende mijnwerkers het over de te grote volkshuizen, gebouwd met het geld van de arbeiders, geld dat de stakers hebben moeten ontberen. Daarnaast verwijten ze de socialistische coöperatieven hun waren veel te duur te verkopen, zelfs duurder dan in

de reguliere winkels. Daarenboven nemen ze het niet dat hun syndicale vertegenwoordigers in grote wagens rondrijden en werken in rijkelijk ingerichte kantoren.

Dat alles staat in schril contrast met de situatie van de arbeiders die wroeten en slaven en toch honger leiden. De partij en de leiders hebben ontgoocheld, de socialistische mijnwerkers zijn verbitterd! De partij heeft hen veel beloofd maar is niet in staat gebleken haar beloften waar te maken. De communisten maken hier op meesterlijke wijze gebruik van en tonen zo de onmacht van de socialistische leiders aan. Het volk heeft volgens hen van het 'officiële' socialisme niets te verwachten.

De Volksstem is duidelijk: de socialisten hebben deze situatie dubbel en dik verdiend! De krant hoopt echter dat de partij hier lessen uit trekt: "*Het zoude ons meer aanstaan wilden de socialisten nut trekken uit de lessen welke zij in het jongste paar weken opliepen: 't heeft echter al den schijn dat deze vrome wensch onovervuld zal blijven, gezien de demagogischen toon welken de socialistische pers meer dan ooit aanslaat, en hare bezorgdheid om 't communistisch gevaar ongeveer als 'quantité négligeable' voor te stellen. De heeren officieele socialisten hebben denkkelijk nog hardere lessen vandoen.*"⁷

Voor de krant, die de zijde van de regering en de bedrijfsleiders kiest, hebben de 'koolbazen' er alles aan gedaan in het belang van het land en van de arbeiders. Ook zij zijn het slachtoffer van de economische situatie. Dat, samen met de import van kolen uit het buitenland, vormt de basis van het probleem.

2. *Het Laatste Nieuws*, 12 juli 1932, p. 3.

3. Deze beslissing verhindert niet dat op 16 juli 10.000 Kempische mijnwerkers eveneens in staking gaan uit solidariteit met de kameraden uit de Borinage.

4. *Le Peuple*, 12 juli 1932, p. 1.

5. *De Roode Vaan*, 16 juli 1932.

6. Tussen 1930 en 1931 telt de KPB nationaal slechts een duizendtal leden. Als gevolg van de mijnstaking verdrievoudigt het ledenaantal. In 1934 blijven hiervan nog amper 1.500 leden trouw aan de partij maar vanaf 1935, met 2.600 leden, zien we een continue stijging.

7. *De Volksstem*, 31 juli 1932, p. 1: *Een les voor de Socialististen*.

DE WERKSTAKING?

Waarom die werkstaking?

Omdat de loonen te laag waren, hongerloonen?

Een brief van de koolassociatie van Bergen aan de leden van Senaat en Kamer zegt: De loonen bedragen 43,34 fr. en 38,82 fr. voor de eigentlijke koolmijnen; en 27,85 fr. voor deze die werken aan de oppervlakte.

Het zijn dus dezelfde loonen, min 5 t.h. van deze voor 1920 en 1924 jaren van voorspoed.

In goud omgezet zijn het dezelfde loonen als in 1907 en 1913 ook jaren van voorspoed.

En nu is 'n tijd van onmogelijke concurrentie door de vreemde kolen.

Bij die loonen dient er gevoegd de kosteloze kolen gegeven aan de werklieden, de familietoelagen, en een aanzienlijk deel in de ouderdomspensioenen betaald door de koolbazen.

Voor kosteloze koolen en familietoelagen betalen ze nog 2,60 fr. per hoofd en per dag.

De koolbazen hebben offer gebracht voor de werklieden want er liggen 4 miljoen ton kolen getrokken, waarvoor noodig was 300 miljoen frs daghuren. Die groote som werd betaald door de koolbazen en brengt niets op.

Wat wil dat zeggen?

Dat wil zeggen dat spaarzame mensen – burgers en werklieden – die actiën gekocht hebben van koolmijnen niets ontvangen als interest, omdat er aanzienlijke sommen zoals 300 miljoen franks, niets opbrengen.

En waarvan moeten die spaarzame mensen leven?

De koolbazen hebben 'n dienst bezwenen aan 't land, want door hun werklieden te laten werken, spaarden ze aan 't land 150 miljoen frs werkloozengeld.

De koolassociatie bekent overigens

dat er bij sommige koolmijnen echte nood bestaat, te wijten dus aan de min dagen werk, aangezien de groote voorraad. Want de kolen kunnen niet verkocht worden gezien de vreemde concurrentie.

De koolassociatie stelt dus voor aan het gouvernement de vreemde kolen te belasten of te contingeeren.

Men ziet dus dat die moeilijke zaak heel kalm en met wijs beleg moet opgelost worden en niet door opmakerij en verkoop van leugens.

Kamiel Huy(s)mans zelf, na gesproken te hebben met de koolbazen, keurt ten zeerste de werkstaking af, en hoopt dat men langs vreedzame wegen een oplossing zal vinden.

De katholieke minister Heymans had eene zeer goede oplossing gevonden, en de katholieke werklieden hadden ze reeds aanvaard.

Maar zie, de socialistische meetingisten, de volksopruiers, de eenige ware volksbedriegers beslisten er anders over: er moest werkstaking zijn, 't land moest nog in rep en roer gezet worden. Zij zouden eens de leiding in handen nemen.

Voelen ze misschien dat hun systeem failliet gaat?

Voelen ze misschien dat de menschen eindelijk beginnen klaar te zien?

Dat ze maar opletten! Hunne volkshuizen werden eene eerste maal bestormd en zij moesten de hulp inroepen van de gendarmen en de soldaten.

En het zijn dezelfde gendarmen en soldaten die hen beschermden dat ze nu bespotten en uitschelden in hunne dagelijksche pers en hun wraakroepende leugenachtige affichen!!

Schrikkelijke verantwoording dragen ze voor 't land voor de vreedzame burgers en werklieden die willen werken en de werkstaking veroordelen!

De ooggen gaan open hier gelijk in Engeland en Duitschland?!"*

Warboel bij de socialisten

De staking zorgt ontegensprekelijk voor onrust en interne discussies bij de socialisten. Naar de buitenwereld toe blijft de leiding bijzonder karig met informatie maar dat weerhoudt August De Winne, auteur van het - vooral in Vlaanderen - bekende boek *Door Arm Vlaanderen*⁸, niet om in socialistische (partij)dagblad *Le Peuple* zijn standpunt weer te geven: "De stakingen in de koolmijnen hebben veel stof gegeven tot nadenken. Sommige stakingen braken uit zonder beraadslaging of besluiten van de bevoegde besturen. De leiders mochten niet spreken. 't Ging er geweldig aan toe. De toestand is uiterst troebel en werkelijk ernstig geworden. De leiders hebben zich geen rekenschap gegeven van de misnoegdheid en van den geest van opstand. De critieken tegen de leiders waren bitsig en scherp, zonder maat en dikwijls onjuist.[...]"⁹

De gevolgen van de mijnstaking voor Geraardsbergen

Door de honderden Geraardsbergse kompels en arbeiders in Wallonië heeft de agitatie zich ook naar Geraardsbergen verspreid. Op zaterdagmiddag 9 juli 1932 organiseren leden van de *Partie Communiste Belge* (PCB), in Geraardsbergen een betoging. Naar schatting nemen ongeveer 500 à 600 mannen hieraan deel. Het zijn hoofdzakelijk fossemannen die de recht-toe-recht-aan taal van de communistische voormannen toejuichen. *Vooruit* spreekt van communistische sympathisanten. *De Standaard* heeft het over communisten en gelegenheidsrevolutionairen¹⁰.

De betogers trekken naar de fabrieken en de werkhuizen in de stad, forceren de toegang, bedreigen

* *De Volksstem*, 18 augustus 1932, p. 1.

8. Dit boek is oorspronkelijk een reportagereeks, geschreven in 1901 voor *Le Peuple*. De reeks verschijnt een eerste keer in boekvorm in 1902, met als titel *A travers les Flandres* met een voorwoord van Edward Anseele Sr.. De eerste Nederlandstalige vertaling *Door Arm Vlaanderen*, verschijnt in 1903.
9. *De Volksstem*, 4 oktober 1932, p. 1: *Warboel bij de socialisten*.
10. Volgens *De Standaard* van 12 juli 1932, p. 3 zijn het er een zestigtal, deels lokale en Waalse communisten en gelegenheidsrevolutionairen.

'neringdoeners' en kleine ambachtslieden en eisen overal dat de werken of de productie worden stilgelegd. In de gasfabriek in de Papiermolenstraat verplichten ze de bestuurder het gas af te sluiten. Omdat ook de gendarmen van Geraardsbergen in Wallonië ondersteuning verlenen kan hij niet anders dan op de eis van de stakende arbeiders ingaan. In de brouwerij Concordia slagen de mannen er slechts gedeeltelijk in om de productie te laten stilleggen. In de lucifersbedrijven wordt het werkvolk opgeroepen om solidair te zijn en het werk neer te leggen. De lokale politie ziet machteloos toe. Hier en daar is er toch verzet. Onder meer bij de wegenwerkers die betrokken zijn bij de aanleg van de Guilleminlaan. Zij willen het ordewoord van de stakers niet opvolgen. Even dreigt het tot handgemeen te komen... Zonder verder noemenswaardige incidenten valt de groep geleidelijk uiteen. Er wordt nog druk nagepraat in de cafés op het Stationsplein. De toestand is onzeker. Een twintigtal gendarmen uit Oudenaarde en Eeklo komt zondagmorgen op 10 juli in Geraardsbergen aan om mee de orde te bewaren. Alles blijft rustig ondanks dat de zogeheten Sovjetvrienden beweren dat men nogmaals een grote meeting op het Stationsplein gaat organiseren.¹¹ Het socialistische dagblad *Vooruit* is bijzonder verontwaardigd omdat de Geraardsbergse bevolking achter de mijnstakers staat en schrijft: "*Gansche de werkersbevolking van Geeraardsbergen sympathiseert met den strijd der mijnwerkers. Ze zal er weten voor te offeren als het moet.*"¹² Niet vreemd natuurlijk

want Geraardsbergen heeft een grote arbeidersbevolking. De eisen van de stakers belangen dan ook heel wat Geraardsbergse gezinnen aan.

Ondanks de geruchten blijft het ook de 12de juli rustig in de streek. In Zottegem, Ninove en Geraardsbergen gaat men weer aan het werk. Net als in Henegouwen vaardigt ook de gouverneur van Oost-Vlaanderen een verbod uit om zich op het grensgebied in de drie gemeenten van het gerechtelijk arrondissement Oudenaarde per fiets of motorfiets te verplaatsen. Rijkswachtposten controleren alle wegen die van Henegouwen naar Brabant en Vlaanderen leiden. Elke publiekelijke samenschooling, optocht of manifestatie op de openbare weg is verboden. In de streek is er nu voldoende 'macht' aanwezig van gendarmen, politie en soldaten om bij wanordelijkheden onmiddellijk in te grijpen.¹³ In Henegouwen is er blijkbaar minder controle in de grensstreek want op 14 juli breekt er een staking uit in de porfiergroeven van Lessen en omgeving. Ongeveer 4.000 steenkappers leggen er het werk neer uit solidariteit met de mijnwerkers en om protest aan te tekenen tegen de loonsvermindering¹⁴. De Geraardsbergse steenkappers kunnen niets anders dan naar huis terugkeren. In dezelfde periode trachten stakende arbeiders het werk te doen stilleggen in de matrassenfabriek van Pierre Schaepelinckx in de Kattestraat (Meersstraat). Dat wordt door de gendarmen verijdeld.¹⁵ De 19de trekt de gouverneur het samscholingsverbod in Zuid-Oost-Vlaanderen in¹⁶.

De oprichting van de Geraardsbergse KPb-afdeling: september 1932

1932 is ontegensprekelijk een kantelmoment voor de communisten. Voor het eerst lezen we nu ook in andere dan communistische bladen over het bestaan van communistische sympathisanten in de Oudenbergstad. Hun aanwezigheid wordt begin mei 1932 gemeld door het katholieke dagblad *Het Volk*: "*Geeraardsbergen schijnt nu ook gezegend te worden met eene nieuwe politieke partij namelijk de communisten. Alhoewel het slechts tot hiertoe het gevaarlijk stelsel van het socialistische bewind kent.*

Reeds verscheidene Zaterdagen werden aan de statie meetings gehouden maar die gelukkig door de politie tijdig werden verdreven, ook aan het lokaal telkens hebben zij getracht te spreken. Vlugschriften worden telkens uitgedeeld waarin zij natuurlijk het kapitalisme aanvaallen. Wat moeten de socialisten daarvan denken en de vrees ingaan eene scheuring in hunne partij te zien komen?"¹⁷.

Als de stakingen in Henegouwen op hun einde lopen en de rust ook in Geraardsbergen terugkeert, is er op korte tijd heel wat veranderd in de Oudenbergstad. Een kleine groep Geraardsbergse socialistische militante mijnwerkers scheurt zich na de heftige mijnstaking af van de Belgische Werkliedenpartij (BWP) en richt in september 1932 een lokale KP-afdeling op. Onder hen Albert Roman en Aloïs Geers, de mannen van het eerste uur. Hun keuze voor de KP heeft echter niets te maken met de revolutionaire idealen van het communisme maar veeleer met de combattieve

11. *Het Volk*, 11 juli 1932, p. 1 en 3; *De Stakingen en de Onlusten in 'Walenland - Geeraardsbergen zonder gaz. De Standaard*, 12 juli 1932, p. 3. *Vooruit*, 10 juli, p. 3.

12. *Vooruit*, *De toestand te Geeraardsbergen*, 12 juli 1932, p. 3.

13. *Het Laatste Nieuws*, 13 juli 1932, p. 3.

14. *De Volksstem*, 15 juli 1932, p. 1.

15. *Het Volk*, 14 juli 1932, p. 1, k. 5.

16. *De Volksstem*, 21 juli 1932, p. 1.

17. *Het Volk*, 25 mei 1932, p. 3.

HET VERNIELENDE COMMUNISME

Er zijn tegenwoordig veel mensen te vinden die in het communisme niet meer kwaad zien dan in 't socialisme. Welke dwaling! Wanneer, vijftig jaar geleden, het socialisme in ons land den kop omhoog stak, was het geweldig revolutionair, welnu, 't kommunisme is honderdmaal geweldig.

Het echt staal van kommunisme vindt men sedert 15 jaar in het ongelukkige Rusland. Daar hebben de kommunisten of bolchevisten wreedaardig de keizerlijke familie en adel uitgemoord, geheel den eigendom aangeslagen, de slavernij en den dwangarbeid ingevoerd, en om hun gezag sterk te houden, duizenden en duizenden burgers vermoord en meer dan een millioen "wederspannige" werklieden gedood of er een groot deel van in ballingschap gevoerd. Het overige van het land hebben ze in de grootste ellende gedompeld en aan den hongersnood prijsgegeven. Mar het is nog niet al. Zij hebben kerken bij duizenden gesloten, kerken bij honderden in de lucht doen springen en allen eeredienst verboden: geen God meer! Zie daar wat het kommunisme is!

Het geld van den Staat, het karig loon der werklieden hebben ze jaren lang gebezigd, om hunne verderfelijke leer in andere landen te verspreiden als in China, Indië, in Duitschland, in Frankrijk en ook in België.

Geheel het afschuwelijk, Russisch regiem noemt men bij zijn echten naam: eene "hel" op de wereld. En na in hun eigen land het werkvolk in de boeien geklonken te hebben en hetzelfde betrachten in alle landen der wereld, geven zij zich dan uit als de vrienden en beschermers van het werkvolk! De Czaaren waren hardvochtig, maar ze waren lammetjes vergeleken bij de beulen en bloedhonden, die nu in Rusland de baas spelen. Hier en elders zwijgen de kommunisten als vermoord, wanneer men hen herinnert aan het bloedbad waar de Russische bevolking lag in te zwemmen en nog niet van verlost is. Al wat ge er uit krijgt, is: spijtig, maar het moest zoo zijn, om baas te kunnen blijven spelen. Wij willen, zeggen ze, van de aarde een paradijs maken, doch om daar te komen, moet er veel bloed vergoten worden!

Het Russisch aardsch paradijs, waar ligt het of waar zal het ooit te vinden zijn?

En wonderbaar! Ondanks al die slavernij, ondanks al dat hongerijsden maakt 't bloederige kommunisme vooruitgang in al de landen waar het wortel geschoten heeft, en ons land is er niet vrij van.

Het kommunisme wil ongenadig de huidige maatschappij omverwerpen, zelfs ten koste van stroomen bloeds. Konden zij, zonder geweld, de samenleving hervormen in een waar eden, dan zou men moeten bekennen dat ze gelijk hebben. Maar zoo is 't niet: de huidige maatschappij moet in het bloed vergaan, om plaats te maken voor een stelsel van slavernij en dwingelandij. Hoe meer wee en ellende 't kommunistische stelsel baart, hoe liever de kopstukken het hebben. Zij kennen maar één uitroep: noch God, noch meester! Alles moet verdwijnen door de goddeloosheid en de godloochening en daarom beginnen zij met de kinderen, waaruit alle godsdienstzin onmeedoogend moet gerukt worden. Geen God meer, tenzij Stalin!

De kommunisten willen de algemeene, universeele revolutie onmiddellijk doen uitbreken. Al wat zij verrichten is om dit afschuwelijk doel te kunnen bereiken. Alle nevenfeiten zijn daar goed voor, als de werkstaking, of er reden toe zij of niet. Kommunisten kennen geene wettelijke middelen, alleen opstand geweld en onmenselijke wreedheden, want zegde eens een rood kopstuk, wat zijn duizend menschenlevens wel op de millioenen, die de aarde telt!

Wat zegt 't kommunisme in zijn "catechismus"? "Er zijn zeer vele lieden, die meenen dat het wreedaardig karakter van den burgeroorlog het gevolg is van het Russisch aziatisme of van een achterlijke beschaving. Zij herhalen dat in de beschaafde landen van West-Europa de revolutie zonder wreedheid zal gebeuren: dit is onzinnige woordenkramerij. Onvermijdelijk zal de revolutie er met meer geweld gepaard gaan dan in Rusland". Dus, als de kommunisten macht genoeg zullen bekomen hebben, komt er nog een grooter bloedbad in ieder land, - bijgevolg ook in België, - dan in Rusland, waar het bloed met stroomen gevloeid heeft en nog vloeit.

En na de zegevierende revolutie? Het regiem van vrijheid? Neen, het regiem der diktatuur van het proletariaat. Die diktatuur zal berusten in de handen van één

man, gelijk in Rusland, maar niet in de handen van het volk.

En de ontwikkelden, de geleerden? Een van de twee: of hun kennissen in dienst van den Staat stellen, of voor een geveerloop geplaatst worden. Geen vrijheid, maar zwichten voor het geweld. De boeren zullen den grond, dien zij bewerken, als eigendom krijgen, maar al wat ze voortbrengen, moet aan den Staat behooren. Dat is eene ellendige fopperij, want in Rusland hebben de boeren den grond niet gekregen, die men hun beloofde, en toch moeten ze voor den Staat slaven en zwoegen, zonder het minste loon te krijgen. En dan mogen ze nog niet in hun eigen dorp werken, maar worden overgevoerd naar verre streken waar ze in groote staatsuitbuitingen te slaven hebben. Dat getuigen de Russische boeren, die over de grens, uit hunne hel, geraakt zijn.

En waarin zal het aardsch paradijs der kommunisten bestaan?

Geen zedenleer meer, die steunt op God, want deze is afgeschaft.

Verplichte godloochening, verplichte goddeloosheid. Geen standen meer, om de woorden van Christus te doen liegen: "er zullen altijd armen zijn". Geen arbeid meer voor eigen rekening: elk zal krijgen wat hij noodig heeft, dat is, te weinig om te leven, te veel om van honger te sterven.

Dat bestaat in Rusland, dat willen de kommunisten in alle landen, dus ook in België.

Paus Pius XI heeft geschreven:

"Wij kunnen niet zonder groote droefheid de zorgeloosheid gadeslaan van hen, die deze dreigende gevaren gering schijnen te schatten, en toelaten dat overal eene leer verbreid wordt, die met geweld en doodslag heel de maatschappij dreigt te verwoesten."

Wij beklagen de werklieden, die niet klaar uit hun oogen zien, die zich laten inlijven in de partij van geweld en revolutie, die de roede gereed maken waarmede zij zelf gegeeseld zullen worden, die hier de "hel" helpen gereed maken waaraan hunne broeders uit Rusland, op gevaar van hun leven, willen ontsnappen. Geen grootere blinden dan die niet zien willen!

houding van de KPB tijdens de staking en de overtuiging dat deze jonge partij, in tegenstelling tot de BWP, wél hun belangen zal verdedigen. Dat de oprichting niet van een leien dak loopt lezen we in *De Roode Vaan*: “Ondanks alle tegenwerking, welke vooral kwam vanwege de ‘socialistische’ meesters daar, werd onlangs te Geeraardsbergen een partijafdeling gesticht. Een afdeling der Vrienden van de Sovjet-unie bestaat eveneens.

Nu gaan deze makers een stap verder, zij zijn er ingelukt zich een lokaal aan te schaffen in de Laverdijstraat het welke zij ‘De Roode Vaan’ gedoopt hebben.” Met veel enthousiasme nodigen ze de partijleden en sympathisanten van onder meer Brussel, Gent, Aalst, Eeklo, Vilvoorde enz. uit voor de feestelijke inhuldiging op 25 september.¹⁸

De gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1932

De KPB is triomferend uit de mijnstaking gekomen en heeft meer dan ooit vertrouwen in de toekomst. Daarom roept ze overmoedig haar mandatarissen op om in iedere gemeente en stad een communistische lijst te vormen en deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober. Voor de pas opgerichte KP-afdeling komt dit veel te vroeg. Alleen in Aalst wordt een lijst neergelegd en behaalt de KPB er 858 stemmen, te weinig voor een zetel in de gemeenteraad¹⁹. *De Volksstem* verwijt de socialistische partij de oorzaak te zijn van het succes, hoe bescheiden ook, van de KPB: “De Socialisten hebben niet kunnen beletten dat er te Aalst een lijst van communisten werd

voorgedragen. Het zijn de socialistische gesyndikeerden die de lijst hebben geteekend. Het ontbindingsproces van het socialisme is begonnen. De toekomst is aan de Katholieke volksgesinde partij”²⁰.

De parlamentsverkiezingen van 1932

Na het ontslag van de regering Renkin-Coppée vinden op 27 november nieuwe parlamentsverkiezingen plaats. In het kanton Geraardsbergen verdubbelt de KPB haar aantal stemmen en behaalt ze met 92 stemmen juist 1 %. De socialisten gaan er nog lichtjes op vooruit. Zij behalen 43,81 % (4.032 stemmen) wat een stijging is ten opzichte van 1929. Samen behalen de arbeiderspartijen BWP en KPB 44,81%. In het arrondissement Aalst is men best tevreden met de uitslag van Geraardsbergen. Zo schrijft *De Roode Vaan*: “De personen die in Aalst, Geeraardsbergen, Herzele en Sotteghem voor de kommunisten stemden, zijn mannen die principieel achter ons staan, en die zich trots leugen en verdachtmaking der rijkgeworden ‘socialistische leiders’ niet meer zullen laten misleiden.”²¹ Zonder noemenswaardige verschuivingen bevestigt deze verkiezing de uitslag van 1929²² en zetten nationaal katholieken en liberalen hun regering verder.

De KP-afdeling groeit...

De omvang van de Waalse mijnstaking maakt duidelijk dat in mijnwerkers- en arbeiderskringen de onvrede met de economische crisis zo groot is dat de gematigde standpunten van de BWP betref-

fende de verdediging van de arbeiders in vraag worden gesteld. De BWP verliest hierdoor het vertrouwen van een deel van haar achterban. Dit vreet aan het imago en de sterke positie van de BWP in Geraardsbergen. In Moerbeke, Atembeke, Viane en Geraardsbergen verlaten socialistische voor mannen en militanten de partij. Ze zijn het strijdende optreden van de communisten genegen en stichten strijdende lokale KP-afdelingen. De twee sleutelfiguren van de beginjaren zijn Cyriel Pletinckx voor Viane-Moerbeke en Ferdinand Geers voor Geraardsbergen. Beide mannen worden politiek secretaris van hun afdeling. Vooral Pletinckx ontpopt zich als de natuurlijke syndicale leider en Geers als agitator en propagandist in Geraardsbergen.

Het aantal communisten dat zich in Geraardsbergen bij de KPB aansluit groeit, ook in de buitengemeenten. Amper twee jaar later vindt op zondag 2 september 1934 in Geraardsbergen dan ook de inhuldiging plaats van een nieuw en groter partijlokaal op de hoek van de Nieuweweg (toen Nieuwebaan) en de Verbrandhofstraat. Na de oorlog zal de partij, met Augustijn Daneels, als politiek secretaris, deelnemen aan het bestuur van de stad. In 1958 wordt Daneels niet meer herkozen en verdwijnen de communisten voor goed uit de lokale politiek.

Dirck SURDIACOURT
dirck.surdiacourt@telent.be

18. *De Roode Vaan*, 17 september 1932, p. 1.

19. *Het Volk*, 11 oktober 1932, p. 1, k. 6.

20. *De Volksstem*, 6 oktober 1932, p. 3.

21. *De Roode Vaan*, 17 december 1932, *Overwegingen na den strijd*.

22. De BWP gaat er lichtjes op vooruit (+1,09 %), te weinig om het verlies van 1929 ten opzichte van 1925 goed te maken. Ook de communisten gaan er op vooruit en hebben nu 3 zetels in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In vergelijking met 1929 kent de KPB nationaal een stijging van 1,9 % naar 2,8 %. In sommige steden zoals Charleroi en Luik stijgt de partij zelfs veel sterker.